

EKONOMİK GÖRÜNÜM

TÜRKİYE GENÇ İŞADAMLARI DERNEĞİ

2020 OCAK			EKONOMİK TAKVİM			
SUN	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT
			1	2 ALMANYA PMI ABD PMI	3 TÜRKİYE TÜFE	4
5	6	7 EURO BÖLGESİ TÜFE	8	9 EURO BÖLGESİ İŞSİZLİK	10 ABD TARIM DIŞI İŞSİZLİK TÜRKİYE İŞSİZLİK	11
12	13	14 ABD TÜFE TÜRKİYE SANAYİ ÜRETİMİ	15 TÜRKİYE BÜTÇE DENGESİ	16 PARA POLİTİKASI KURULU TOPLANTISI	17 EURO BÖLGESİ TÜFE	18
19	20	21	22	23 ECB TOPLANTI	24	25
26	27	28 FED TOPLANTI	29 FED TOPLANTI	30 TÜRKİYE ENFLASYON RAPORU	31	

**İLK DOKUZ AYDA
İNŞAAT %9.3 DARALDI.**

**BIST 100 ENDEKSİ 2019
YILINDA %25.4 GETİRİ
SAĞLADI.**

**İŞSİZLİK %13.8 OLARAK
GERÇEKLEŞTİ.**

**KASIM TUFİ ORANI
%10.6'DIR.**

2019'DA İNŞAAT NEGATİF AYRIŞTI...

by Alper Karakurt*

Türkiye'nin her türlü olumsuzluğa rağmen bu yılı çok küçükte olsa pozitif bir büyüme ile kapatması beklenmektedir. Sektörel bazda incelendiğinde özellikle inşaat sektöründe ciddi bir olumsuzluk göze çarpmaktadır. 2019 yılının ilk dokuz ayında ortalamada %9.3 daralma ile inşaat sektörü diğer sektörlerin gerisinde bir performans sergilemiştir. 2019 yılında çift haneli gerileyen tek sektör inşaat sektörüdür. TÜİK tarafından açıklanan yeni milli gelir serisi 1999 yılına kadar geriye gitmektedir. Toplamda 21 yılın değerlerine baktığımızda 2008 küresel kriz döneminde üst üste 7 çeyrek daralan inşaat sektörü bu sene daralmada 5. çeyreğini geride bırakmıştır. Buna bağlı olarak inşaat sektörüne girdi sağlayan çok sayıda imalat sektöründe işler iyiye gitmemiştir.

*Tüm görüşler yazara ait olup, TÜGİAD'ın görüşünü yansıtmaz.

Son açıklanan büyüme rakamlarına göre 2019 yılının üçüncü çeyreğinde ülkemiz yüzde %0.9 büyümüştür. Üç çeyrektir negatif tarafta olan Türkiye ekonomisi dördüncü çeyrekte pozitif büyümeyi yakalamış görünmektedir. Beklentiler 2020 yılında daha iyi bir ekonominin bizi beklediği yönündedir. Ancak ne yazık ki son bir yılda ekonomimizin darboğaza girmesine neden olan sorunlarımızın devam ettiğinin de altının çizilmesi gerekmektedir. 2020 yılında zayıflayan dış ticaret talebi, jeopolitik belirsizlikler, özel sektör bilanço sorunları, azalan karlılıklar, kredibilite sorunu büyümeyi sınırlayacak olan unsurlardır.

Son dönemde Merkez Bankamızın ardı ardına faiz indirimleri ile finansman maliyetindeki azalma girişimcinin nefes almasına imkan tanımaya başlamıştır. Merkez Bankasının gösterge faizinde aralık ayında 200 baz puanlık indirimi, 2020 yılında Türkiye'nin beklenen %3'ün üzerinde büyüme oranını yakalaması için atılan bu yılın en son adımındır. Enflasyonda %9 gibi tek hanenin yakalanması ile birlikte 2020'de faiz düzeyinde daha aşağıların görülmesi de mümkün olacaktır. Düşük faiz bir yandan 2020'de bir yandan iç talebi hareketlendirirken aynı zamanda firmalarımızın finansmana erişim imkanını artıracaktır ki 2020'de firmalarımızın karlılıklarında önemli bir artış görülebilecektir.

Ancak yılın tamamlanmasına sayılı günler kaldığında döviz kurunda yükseliş bariz bir şekilde hissedildi. Sahnede bir kez daha ABD merkezli diplomatik riskler vardı. 5.77 seviyelerinden yönünü yukarı çeviren dolar kurunda, ABD ile bir türlü düşmeyen yüksek tansiyonun etkisi önemli olmuştur. Zira ABD'de Türkiye'ye yaptırım içeren savunma bütçe tasarısının senatoda kabul edilmesiyle kur 5.93/5.94 seviyelerine geldi. Trump tarafından da imzalanan yasanın Türkiye ile ilgili kısmında, Ankara'nın S-400 hava savunma sistemlerini alım işlemlerine devam ettiği gerekçesiyle Türkiye'ye F-35 uçaklarının teslim edilmemesi öngörülüyor. Aynı zamanda Türkiye'ye ABD'nin Hasımlarıyla Yaptırım Yoluyla Mücadele Yasası kapsamında yaptırım uygulanması gerektiği belirtiliyor.

ABD-Türkiye ilişkilerindeki gerilimin kur şoku yaratacak seviyeye ulaşması için Trump'ın şahsi açıklamalar yapması beklenmelidir. Yine de diplomatik gelişmelerin 2020 yılında Türkiye ekonomisi üzerinde baskı yaratacağı kuşkusuzdur. Kur şokundan ziyade kademeli kur artışına neden olmasını beklediğimiz ABD-Türkiye ilişkileri Türkiye'nin risk primi üzerinde etkili olacak düzeye ulaşması durumunda eski senaryo tekrar edecek, uluslararası derecelendirme

kuruluşları Türkiye'ye ilişkin olumsuz raporlar yayımlayacaklar, ülkeden hızlanan döviz çıkışı kur ve faiz üzerinden baskı yaratacaktır.

2020 yılında Türkiye'nin önceliği enflasyon olmaya devam edecektir. Şu anda tek haneli rakamlara ulaşamayacak gibi görülsede faizde kalıcı ve sürdürülebilir bir model için düşük enflasyon, güven ve kredibilitenin bir arada sunulması gerekmektedir.

2020 yılında enflasyonda yukarı yönlü bir hareket beklenebilecektir. Bu da faizde 2020 yılında katedilebilecek yolu sınırlayan bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sene gelişmiş ülkelerden daha ziyade gelişme yolundaki ülkelerde faiz indiriminin devam etmesi beklenmektedir. Bu yarışta Türkiye'nin geri kalmaması için enflasyon öncelikli gündem maddesi olmaya devam edecektir. 2019 yılında 12 puanlık faiz indirimi sonrasında Türk Lirasının enflasyona göre düzeltilmiş getirisi, gelişme yolundaki ülkelerin ortalaması ile paralellik arz etmektedir. Geçen senenin son yarısında ılımlı kur seviyesinin etkisi ile faiz indiriminde yol alan Türkiye'nin benzer bir hikayeyi 2020 yılında yazması daha zor olabilecektir.

Küresel düzeyde %4.9 olan işsizlik bizde %13.8, tarım dışı işsizlik %16.5'e, genç işsizlik ise %26.1 düzeyindedir. İstihdam edilenlerin sektörlere göre dağılımına bakıldığında, tarımdaki ve sanayideki istihdam oranının azaldığı, hizmetlerin payının arttığı görülmektedir. Son 2 ayda sanayi üretiminde bir toparlanma görülmekle birlikte özellikle yatırımcıların sabit sermaye yatırımdan uzak durmak istemeleri, firmaların ekonomiye olan güvenlerinin istenilen düzeyde olmadığını bize göstermektedir. Öyle ki son açıklanan rakamlarda, ekonomik büyümenin bileşenlerinden sabit sermaye oluşumunun çift haneli gerileyen yegane alan olduğu anlaşılmaktadır. Küresel düzeydeki belirsizliklerin üzerine bir de Türkiye'nin lokal riskleri eklendiğinde yatırım iştahı ortadan kalkmaktadır. 2020 yılında jeopolitik ve dış politikaya ilişkin belirsizliklerin başta yatırım iştahı olmak üzere ekonominin tüm bileşenleri üzerindeki etkilerini konuşacağımız bir yıl olacağı kesin görünmektedir.

